

автора стає в розріз з найосновнішими правилами її. Додаток „Судова“ треба конче лучити із соймками, що тут відбувались. Головно сей додаток чисто орієнтаційний, бо недалеко себе маємо аж три Вишні (С. Вишня, Бенькова В., Год(о)вишня) і дві Вишеньки, — а всюди мають вони іменникове значіння. Походить ся назва імовірно від слова „вишня“ (Kirschbaum), бо годі назвати її ассимиляцією чужого слова.

Подібну стійність мають виводи автора про давніший біг Дніпра руслом нин. Тясьмина, про те, що Птолемеїв Метрополь — се Чигирин і т. ин. (ст. 141). Робить се він на основі Птолемеевої карти, а першу догадку при тім чинить без геологічних розслідувань! Так само без найменшої основи його пояснення назви Припети від „при пути“, ріка по дорозі. Так ніби мали її називати грецькі купці! Се вже гумористично. При описі Чигирини й Суботова дав автор волю своїй ненависті до Хмельницького, козаків і Українців. Він її так далеко навіть посуває, що народні вірування в укріті скарби признає виключно Українцям, що мовляв жили виключно думкою рабунку і зіляли з тим свій характер. Се було-б також сьмішне, як би не безсумлінне.

Зазначу ще одно. Автор висловлюєть ся кількома словами з признанням для археологічних праць д. Вовка, але цитує так: Société scient. etc. t. I, 1899, Lwów. Чи не умисно се?

Вкінці довідуємо ся з тих вусієсч-ок, що автор приготував якусь більшу монографію про козаччину. Яка вона буде, можна вже з гори знати...
С. Т.

Stanisław Kętrzyński — Kazimierz Odnowiciel (1034—1058) (Rozprawy wyd. hist.-fil. XXXVIII, с. 295—373).

В історії Казимира т. зв. Монаха, або Відновителя, є цікавий і для нас, а мало ще вяснений епізод — се його союз з Ярославом. На жаль тільки молодий автор сеї монографії для сього епізода не зробив нічого. Хронологію шлюбу Казимира з Доброїною бере він готовою від проф. Бальцера (с. 326), зовсім на ній не спляючись, від себе додає тільки здогад, що мабуть ще перед своїм виїздом чи утечею з Польщі Казимир вів переговори в тій справі з Ярославом і мав його обіцянку (с. 325). Коротенько згадує, приймаючи без ближшої аналізи, дати літописи, про походи Ярослава на Мазовше (перший він зовсім аподектично, без всяких застережень, уважає також зробленим в інтересах Казимира, що можна казати тільки гіпотетично), — і на тім кінець. Автор зовсім не задає собі питання — що могло привести Ярослава, одного з найсильніших володарів тодішньої Європи, до такої запопадливої опіки польського князя в його непевнім становищу? Певно, не ті 700 невільників, видачею котрих по гадці автора Казимир niewątpliwie nadwyrężonemu gospro-

darstwu krajowemu dotkliwą sprawił stratę, були причиною, що з Ярослава став ся wierny sprzymierzeniec Казимира (с. 334). А в мотивах сього союзу власне ціла загадка — які користи собі з того потягнув Ярослав?...

З иншого завважу, що автору очевидно незвістна згадка про поганські рухи в Польщі в Патерику. Хоч особисто я сам не високої гадки про джерельну вартість сеї звістки, але спинити ся над нею було треба. Переборщена також роля Болеслава Хороброго в в київських подіях — там він jak we własnym domu gospodarował. Видко й сучасні Поляки ще не в силі вийти з солодких мрій про се колишнє „господарованнє“ в Києві. В дійсности, була се тільки хвилева констеляція, без важнішого значіння й для Польщі й для Руси, окрім здобичи — про яку помпатично висловляєть ся автор — *koroną zaś wszystkich* (походів Болеслава) *była wyprawa na Kijów, skarbnicę złota pełną, którą Bolesław do dna wypróżnił* (с. 2).
М. Грушевський.

А. Лященко — Замѣтка о сочиненіяхъ Θεодосіа, писателя XII вѣка, Спб., 1900, ст. 36 (відб. в *Jahresbericht der Reformierten Kirchenschule für 1899—900*).

В сій розвідці, дуже скромно названій „заміткою“, ш. земляк наш збирає результати дотеперішніх дослідів про староруського письменника XII в. Теодосія Грека, доповняючи їх своїми власними замітками. Письменник сей, можна сказати, відтворений (що правда — все ще гіпотетично тільки) на наших очах; до недавна він не звертав на себе ніякої уваги; як одинокий твір його звістний був переклад папи Льва I. до патр. Флявіана. Аж проф. Голубінский, двадцять літ тому, виступив в своїй Історії рус. церкви з гадкою, що сей же Теодосій був автором слова О Латинѣхъ, згаданих в питаннях Кирика й загублених канонічних писань, а також припускав, що він же міг написати повість про Володимира, включену в Найдавійшу літопись. Потім ак. Шахматов окрім слова О латинѣхъ признав Теодосію Греку також послання про съвяткованнє неділі й поученнє про сьпіваннє тропарів і пянство (Печерській Патерикъ и Печерская лѣтопись, 1897). Д. Лященко, приймаючи сі здогади своїх попередників, стараєть ся основнійше їх умотивувати, а окрім сих писань, які уважає він напевно писаннями Теодосія Грека, пробує признати йому, хоч гіпотетично (гіпотетичним признає він і авторство Теодосія для літописної новісти), ще кілька, а то Слово о казнях божіих і Слово в субботу сиропустную, з докорами Киянам за убийство Ігоря Ольговича. Але за принадлежности сих писань Теодосієви Грекови ш. авторови не вдало ся піднести ніякого дійсно поважного аргумента. Так само і що до писань давнійше признаних сьому Теодосієви д. Л. мало що докинув до давнійшої аргументації. Зістаєть ся невитолкуваною